

REVISTA

SOCIETĂȚII CORPULUI DIDACTIC DIN JUDEȚUL NEMȚU

APARE ODATA PE LUNA

Anul II PIATRA-N., 15 Aprilie 1898. No. 8.

Perturbațiunile conștiinței

II

În alt articol, despre perturbațiunile conștiinței, am arătat cum **somnul** cu *visurile* este o cauză puternică, ce face ca conștiința să apară alterată.

Astăzi, vom dovedi cum și **hipnotismul** cu formele: *letargia*, *catalepsia* și *somnambulismul* sunt cazuri în care conexiunea și cursul reprezentărilor sunt tulburate.

Cuceririle psihiatriei în timpurile din urmă au făcut progrese imense.

Diferite teorii au fost emise începând cu *Mesmer* și sfârșind cu *Charcot* și Școala de Nancy *).

La congresul de neurologie și psihiatrie ținut nu de mult timp, la Bruxelles, s'au adus în discuție o mulțime de chestiuni cu privire la: isterie, epilepsie, psihologie, histologia centrelor nervoase și a centrelor corticale, a sugestiunii mentale, cum și

---

*) Cuceririle Psihiatriei de *Cesare Lombroso*.

asupra *stărilor hipnotice*, ceea ce ne preocupă pe noi în cazul de faţă.

Asupra hipnotismului s'au împărţit părerile. Unii au susţinut, că acesta atacă întreaga personalitate a omului, pe când Charcot şi discipoli de-ai lui au spus din contra, că personalitatea se păstrează în mijlocul tulburărilor, aduse cu voinţă, în organism.

Noi vom înţelege, însă, prin *hipnotism* o serie de stări, cari samănă cu somnul, dar se deosebesc de acesta prin faptul, că numai o parte din funcţiunile ce nu lucrează în timpul somnului sunt oprite, pe când alte centre nervoase lucrează cu o energie mult mai mare, ca în stare normală.

Pentru a fi sau nu hipnotisat, trebuie să aibi anumite dispoziţii individuale în acest scop şi acestea se pot capăta, dacă se aplică asupra individului *influenţări exterioare* şi în mod intenţionat.

În cas de reuşită, se dice că individul e *mediu bun*.

Influenţările exterioare constau în a exercita asupra mediului excitaţiuni sensoriale uniforme ca: uşore frecături degetale, mişcări repetate ale braţelor în sus şi în jos în faţa individului, ce voesce a se hipnotesa, fixarea îndelungată asupra unui glob de sticlă sau metal, iritaţiuni sonore uniforme ca bătăile unui căsornic etc.

Toţi aceşti factori provócă apariţiunea stărei hipnotice sau o face chiar în mod direct.

Am amintit în această revistă, spre acest scop, la capitolul „Varietăţi“ mania ómenilor din oraşul *Orange* (America) de a se hipnotisa. (v. r. No. 7 an. II).

Starea hipnotecă are trei grade mai pronunţate: 1) *letargia* 2) *catalepsia* 3) *somnambulismul*. Fie-care grad anterior slujesce ca un ce pregătitor pentru cel următor.

Letargia este starea cea mai apropiată de somn. Se deosebesc foarte puţin de un somn uşor. Caracteristica ei este: ochii se închid, respiraţia şi bătăile inimii se fac mai line, trupul re-

mâne nemișcat în poziția ce-am viut, condiționată de greutatea brațelor.

Catalepsia este acea stare hipnotică în care membrele hipnotisatului se pot mișca ori-cum, nemanifestând nici o impotrivire și stau în poziția pe care le aședăm, fie ori cît de forțată. Trecerea de la letargie la catalepsie se pôte face prin ridicarea pleópelor mediului și lăsând se între lumina în ochii sei. Aplecând apariția numai la un ochiü, catalepsia se va arata numai pe jumătatea corpului în care e ochiul, pe când cea-l-altă stă tot în letargie.

Somnambulismul este acea stare hipnotică în care, sensurile de și încep a funcționa, dar conștiința devine mult mai îngustă ca în starea deșteptată și apercepțiunea se restrînge numai la anumite impresiuni externe, pe când față de altele, individul arată o *nesimțire* completă. În acest stadiu influințările hipnotisatorului are efectele cele mai puternice.

Aceste se vöd de acolo, că pe când hipnotisatul nu observă și nici răspunde la numele seu, sau la alte întrebări a altor persóne, ce i se pun, cumchiar nici la impusăturile unui ac sau alte dureri arătând o analgesie totală, pe atunci urmöză semnele și execută punctual tóte poruncile hipnotisatorului seu și numai acestor persóne își reproduce tot felul de representări fantastice, care de-se ori merg până la percepțiunii clare chiar.

Individul, pentru a ajunge în acéstă stare, trebuie ca din cea letargică să fie neconținut influințat de același agenți și mai ales să lucreze mai mult asupra capului. Trebuie însă ca indiviđii să aibă anumită dispoziție.

Când individul se găsesce în acea stare de *hipnosă ușöră* așa fel, că pe când mișcările mimice ale feței dovedesc, că el visöză, dar prin cuvintele spuse ale hipnotisatorului, pôte modifica acele visuri după placul acestuia, putëndu-se impresiunile obiective a percepe în o formă schimbată, așa că, la porunca hipnotisatorului, hipnotisatul să mănânce o cöpă crudă în loc de

un măr ce 'i s'a vorbit, să bea oțet în loc de vin și fără să manifeste cea mai mică displăcere, acesta stare dic, poartă numele de *sugestiune mentală*.

Domeniul sugestiunii mentale e foarte mare. Incepând cu aceea că toate miracolele ce se făceau în timpul lui Christ ca: vindecarea omnilor de duhuri rele, magii, etc. și până în a afirma că toate actele noastre sunt efectul unei sugestiuni mai mult sau mai puțin puternice și depărtate, ar fi după Charcot și discipolii săi să admitem, că în stare de hipnosă, sugestiunea să aibă o mare influență, pe când în stare de veghere să fie slabă de tot și chiar nimicată de voința individului.

Totul deci, atârna de la dezvoltarea celulelor nervoase și mai ales cerebrale și de la temperamentul celui ce se hipnotizează.

După școala lui Charcot și Brouardel o sugestiune ușoară ar fi un mijloc eficace în educație. Acesta s'a susținut chiar în congresul menționat mai sus, dar să fie metodică.

După școala de Nancy, sugestiunea întunecă conștiința și deci și inteligența omului hipnotizat.

Să vedem ce se întâmplă asupra individului atât din punct de vedere psihic cât și fiziologic *).

Dacă ne amintim de la începutul acestui articol (v. r. No. 6) cum se capătă cunoștințele și ce înțelegem prin *conștiință*, vom constata că individul hipnotizat va avea reprezentările sale alterate atât în conexiunea cât și în cursul lor chiar.

Căci, de și hipnotizatul până la un punct oare care, lucrează ca un om deștept, totuși îi lipsesce acea direcțiune premeditată a *voinței*, pe care o constatăm la omul normal. Și, când vorbim de voință e de prisos să amintim și celelalte filiere psihice anterioare formării voinței.

Din punct de vedere fiziologic, constatăm că prin acțiunea reflexă a nervilor vaso-motori provocată de acea *încordare de atențiune* sau de acea *obosală mecanică a sensurilor*, diferite părți și părți ale crierilor sunt acuzi paralizate, acuzi excitate, după cum capilarele ce udă acele regiuni se contractă sau se dilată ca

*) W. Wundt citat.

să oprască irigațiunea sagvină, sau să o *facă mai activă* de cât în starea lor normală.

Energia cerebrală este ast-fel *micșurată* sau *sporită* în total sau parțial și deci scósă din starea ei obicinuită.

Și, când constatăm aceste procese psicho-fisiologice nu putem de cât să admitem că *hipnotismul* cu toate stările sale, constituie ca și *somnul*, despre care am vorbit, o cauză destul de puternică în *perturbația conștiinței*.

În alte articole, vom vorbi și despre cele alte, menționate la început.

G. Simionescu

Icône reale din viața învățătorească.

În „Opinia“ No. 114, diar ce apare în Iași, s'a scris despre „Definitivatul Invățătorilor și Instituturilor“. Autorul aceluî articol se miră de răspunsurile slabe ale candidaților la definitivat.

Departa de a combate pe D-lă *Hüg* sunt însă de părere, ca concursurile de definitivat, să nu fie prea severe, mai cu samă cu acei învățători, cari au terminat școla normală prin 1879 sau 1885, pe când nici vorbă nu era de școle de aplicații și de lecțiuni practice. Singuri, pôte, profesorii cunoșteau acestea. Practica pedagogică de și despunea de 10 ore pe săptămână, consta pe atunci, în a visita câte o săptămână fie-care școlă primară din localitatea, unde se afla o școlă normală, vorbesc de școlă normală de la Bârlad, unde am învățat eu. Acești absolvenți deveniți învățători, împrăștiați prin diferite sate, avut au ei fericirea a vedea lecțiuni practice, ținute în mod pedagogic? Țiresce că nu! Atunci cum să să ceară un examen atât de serios unor ast-fel de învățători? Să fim mulțumiți pentru moment, că și între colegii noștri moșnegi, s'a stîrnit dorul de a citi, a se ocupa cu sistemele pedagogice. Acesta este un mic progres resimțit.

Până mai acum câţi-va ani, de învăţătorii de la sate nu se ocupa nimene şi pe nicăieri nu se vorbea de dinşii şi chiar de se vorbea acésta era în defavorul lor; căci prin legile existente, normalistul absolvent a 4 clase gimnasiale, concura pentru postul de învăţător alătura cu absolventul a 4 clase primare. Parte din membrii corpului didactic au fost recrutaţi din categoria acestora şi din absolvenţii seminarilor şi foarte puţini din absolvenţii gimnasiilor. Acésta stare de lucruri nu ridică de loc prestigiul învăţătorilor şi tot dea-una nu se vorbea de bine de ei.

De se întâmpla câte o dată contrariul, acésta era o excepţie. Şi era cu dreptul a nu se vorbi bine de o clasă de funcţionari ai statului, care în decurs de 30 ani, de la 1864 şi până la punerea în aplicare a *legii învăţămîntului primar 1893* n'au fost în stare a da de cît câte $\frac{1}{2}$ absolvent de fie-care învăţător.

Dar óre trebuie să se arunce tótă vina numai asupra învăţătorilor? Firesce că nu. Trebuie să analizăm de amănuntul viaţa socială a acestor propagatori ai luminei, pentru a vedea dacă au corespuns şi dacă corespund sau nu scopului, pentru care sunt destinaţi.

A). Starea Culturală

Este sciut, că nivelul cultural al poporului Român, din cause cunoscute tuturor, este cu totul redus, căci abia de la 1864 a început a li se face şcole pentru luminarea minţii lor.

Dar pe atunci nu se găseaî îndeajuns ómeni trebuitori şi competenţi pentru învăţătorat.

Era natural dar, ca legea învăţămîntului primar din 1864 să stabiliéscă ca condiţiune de admisibilitate, pentru a fi învăţător *titlu a 4 clase primare*.

Insuficienţa acestei culturî s'a simţit din prima şi de la punerea în aplicare a acestei legî. S'a căutat mijlóce de îndreptare.

Ere un început în şcola normală „Vasile Lupu“ din Iaşi, care prepara institutori şi învăţători, dar după multe sfortări din iniţiativa societăţii pentru Invăţătura Poporului Român în cap cu Domnul de

atunci Carol I, s'a înființat o școlă pentru pregătirea învățătorilor sub numele de: „Școlă societății pentru învățătura poporului Român“

Asemenea școle s'au deschis și în orașele: Bârlad, Ploești, T. Jiū și Galați. Aceste școle au avut un început modest. Cu timpul clasele școlii Normale s'au facut 2, 3 și în urmă 4. Viitorul învățător era mai bine preparat pentru spinósa sa carieră.

Acéstă stare de lucruri a durat din 1879 până în 1893, când s'a prevădut a se înființa 5 clase la școlă normală. Pentru moment e vorba de a se mai adăuga încă o clasă la școlile normale sub numele de *anul prèparator*.

Existentele școlii normale au 5 clase și elevii după absolvirea clasei din urmă, dau examen de diplomă și după 3 ani de învățatorat sunt chemați a da un nou examen de definitivat, atât practic cât și științific conform art. 59 din legea învățămîntului primar din 1896 a D-lui P. Poni

Ce deosebire! În cîți va ani la ce s'a putut ajunge! De unde mai erî puteai fi învățător cu 4 clase primare, în present fără a fi absolvit cele 5 clase ale școlii normale și fără diplomă nu poți fi învățător. *De aci orî cine póte trage conclusiă că: în genere nivelul cultural al învățătorului era scădut, din care causă se observă o stagnațiune complectă în acéstă pătură. Acésta nu e vină învățătorilor, ci a timpului în care au trăit.*

B). Starea materială

După cum era de difectuos sistemul de recrutare al învățătorilor, tot așa era și modul de a-i remunera. Sermanii învățătorii nu aveau mai mult de 30—40 lei lunar la început. Mai apoi 50—60—70; dar acest mic salar îl luau trimestrial. Ce trebuia să facă învățătorul care nu avea nici un alt venit, nici un alt mijloc de existență? Scontau leafa cu dobândi foarte mari pe la cămatarii, care-i exploatau și-I jefuiau în mod peomenos.

La finele trimestrului nu aveau nici un ban în buzunar. Iti era mai mare milă de acești bieți nenorociți, care luptau pentru un scop sfînt, dară care n'aveau nici ce mânca de ađi pe mâine.

Resletii prin tóte unghiurile țării, venind în contact cu poporul incult; lipsii de o cultură temeinică; se asimilază lesne cu poporul, devenind una cu el în tóte. La tirg cantă locurile cele mai dosnice pentru a nu se întâlni cu ómenii cu care a fost în contact. I-e rușine de el însuși, vėđėndu-se în ce hal a ajuns. Astă-đi sórta învățătorilor nu s'a imbunătățit întru nimic, de și salariul s'a urcat la 90 lei lunar. *Acest mic salar este copleșit de nevoile ăilnice, care au crescut disproporționat cu el. De aceea sórte mulți tineri învățători, eșiți din școlă cu ideal de a pune în practică, ceea ce au învățat, se desgustéză după cât-va timp, devin și ei molaticii, cad în apatie în mijlocul colegilor lor și acesta numai din cauza lipsei mijloacelor materiale. În cas contrar părăsesce corpul didactic; căci pe alte căi, cu o muncă mai ușoră, se câștigă indoit.*

C). Societatea

Dacă este ceva mai greu de definit, apoi este tocmai societatea satului.

Actualul învățător, tiner, însuflețit de profesorii se, absolvesce școlă cu nestrămutata dorință de a găsi în mijlocul societăței, a avea o școlă pe mâna sa, a aplica metodele și a se bucura de rezultatele muncii sale.

Dorința i se realizază. În urma depunerii examenului de diplomă este numit învățător în comuna X. Ce fericire pe el! Tótă nóptea n'a dormit. Gânduri peste gânduri! planuri peste planuri și felurite combinații îi apăreau înaintea ochilor!. În extasul fericirii intonează imnul „Deșteaptăte Române“! Adoră puterea de vitalitate a Românilor!

Ce entusiasm! Ce simțiminte! și ce emoțiune!

Blestămată fie organizația societăței de ađi. Numai ea strică visele unui ast-feliu de muritor fericit. Din depărtare i se desfășoră înainte satul, în care-și va desvolta tótă activitatea. De la primul loc se simte lovit de un obstacol aprópe de neinvins — localul. Un local de școlă cu adevărat cuvânt *o cocióbă*, va fi locuința acestui

propagator al luminei. In acēstă cociobă nu încap de cât până la 20 copii.

Nici o mișcare în sat la auđul sosirei noului învățator. Numai cât-va, cari doar de se sinchisesc ceva.

Proprietarul moșiei stă nesimțitor..

— Auđi cucóne ne-a venit *pofisor* în saț, cică-i tîner cucóne.

— Cine a venit mă?

— Pofisorul, cucóne!

— Ce lucru-mi mai spuseși și tu!

Notarul și primarul parcă ia-ı fi atins cu tămăe pe la nas, așa stau despășiți când aud de noul venit în comună.

De bine de reu a deschis școla cu câți-va elevi. Societatea în sat nu se compune de cât din: notar, preot, primar și póte alți cîți-va cetățeni fruntași.

Acestia cine scie cu ce caractere și cu ce obiceiuri i-a înzestrat bunul creator. Așa că din primul moment învățatorul este nevoit a sta în rezervă.

Rînd pe rînd, una câte una, vede cum i-se duc ilusiile de altă dată. Să trezesce de odată serac în idei și ne muncind de cât pentru existența și pentru a învăța pe cei câți-va scolari să bucherescă, care altă dată îi erau atît de dragi și în care-și pusese speranța viitorului. Starea sa morală este decăzută cu totul vedēndu-și amenințată chiar existența.

Un învățator, care ține la prestigiul demnităței sale, nici odată nu se va scobori la un nivel, cultural mai jos de cât al său. Prin urmare cu gren va fi în legături de societate cu notarul său cu primarul, care de multe ori se arată fôrte învidioși, după cum a spus și D-l. A. Bădarău in *Opinia* din Iași No. 53 și 55.

Învățatorii sunt subt raportul material mult mai jos ca preoții, notarii, și primarii satelor. *La dînșii munca intelectuală depusă pentru a fi învățator nu valoréză nimic; căci nu sciu s-o aprecieze. Materia este singura, care 'i pot judeca.* primarul și ceia-lalți tot

asemenea judecă pe învăţător. Şi tótă ziua cât staū în primărie nu discută şi nu vorbesc de cât pe socotéla sermanului învăţător.

Se aşteaptă numai, momentul favorabil, ca ura să isbucnescă pe faţă. In alte localităţi, unde învăţătorul a cedat stăruinţei primarului, s'a asimilat treptat, treptat acestei societăţi şi pe nesimţite el însuşi constată, cum se cufundă în abisul întunericului. Pus odată în acéstă poziţiune, fórte cu greu se mai póte ridica. Legat de interese materiale este rob acestor ómení. Intelectualiceşte este fórte slab şi ajunge a nu mai însemna aprópe nimic.

A doua categorie de învăţători de şi in sine sunt mulţumiţi, dar treptat, treptat simţesc iustigaţia notarului, primarului... în scóla şi nemulţumirea setenilor în comună.

Pe când cea întâi categorie de învăţători stau binişor sub raportul material, aceştí din urmă, mărginiţi numai în salar, stau cu totul, reu. La sfirşitul lunéi sunt buzunarele góle. Acéstă categorie de învăţători nu se pot menţinea în starea acésta de cât fiind ne căsătoriţi. După căsătorie, cad câte puţin în categoria celor dintăi, căci greutăţile dílnice curg una după alta cu duşumul.

Aşa sermanii învăţători reuşi în stare a nu le mai ajunge cei 81 lei lunar, vrënd ne vrënd caută traiū pentru existenţă în altă parte. Timpul disponibil, afară de clas, în loc să fie întrebuinţat, pentru şi în folosul şcólei şi al învăţătorului, se întrebuinţeză pentru alte lucrări. Cele câte va cărţi şi reviste ce posedă şcóla sau învăţătorul, remân chiar cu fóile netăiate, aşa că atât şcóla cât şi învăţătorul în loc să progreseze, regreséză.

Invăţătărul absorbit de ideia, cum ar face, ca să'si procure mijlóce pentru existenţă, pentru ca să'si créscă copii, căci la Asil şi prin internatele statului numai copii de-a învăţătorilor nu sunt—perde tot gustul pentru şcóla şi-o părăsesce cu desevrşire. De citat reviste didactice, sciiţifice, nici vorbă nu póte fi.

Un nou venit in comună, cine ştie de unde, care nici haine nu avea pe el, face pe notarul, pe urmă pe cărcimarul. Peste căţi-va ani il vedí luând moşie şi preumblându-se în trăsura elegantă. De

unde aceste mijloce bănesci? Tu învățator muncești o viață întreagă alergî în toate părțile după câștig și la urmă te trezești la căruța, hărbuită tot cu glôba ta schiopă și păcătôsă! Pentru 117 lei, maximum salarului, muncești o viață întreagă. N'ai nici atîta, cît îți trebuie să îngrijesci familia. Dar încă să te îngrijesci de sôrta copiilor tîi.

După môrte-ți femeea și copiii se vor cufunda în oceanul nemărginit al poporului de rînd. Vor căuta se muncescă cu mânele pentru ca să-și câștige existență. Acéstă drept resplată a muncii tale cinstite și cu folos pentru stat!

În epoca în care trăim, nu cerem ca statul să ne facă ômeni bogați; dar cerem să ni se dea atîta cît ne este absolut necesar, nu insuficient.

Atît prin legea din 1893 cît și prin cea din 1896 ni s'a făcut cea mai mare nedreptate, căci ni s'a luat pămînturile școlii de care ne folosiam pînă acum și în schimb nu ni s'a dat nimic.

O judecătorie, o sub-prefectură sunt instalate într-o comună. De cîtă autoritate se bucură membrii ei în fața acestei societăți. Mai folositor sunt ei de cît noi societății? Mi se va răspunde că au cultură mai multă — Da și nu — Dar cei după legea veche tot atît respect aveau? Atunci de unde vine acest respect dat mai mult lor de cît nouă?

Statul însuși ne-a croit acéstă situație. În epoca de ađi nu se dă importanța și stimă de cît banului. Orî cum ar fi acel ce posedă avere. Toți despre câți am vorbit sunt bine plătiți, trăesc bine și sunt respectați. Dee-se cultura îndoită ca ađi, dacă însă nu ni se va da buna stare materială tot jos vom fi puși în ochii societății, și ne vom învîrți iarăși în acéstă stare de lucruri și rezultatul va tot nul.

Și acum ca concluzie orî-cine pôte vedea starea miserabilă a învățătorilor, mediul incult în care se găsesce, descurajerile și suferințele sale, lipsa totală de energie, lipsa totală de timp, de gust pentru citit. Prin urmare să nu ne mirăm dacă unii din ei răspund atît de slab la examenul de definitivat. Viitorul examen conform art. 59 cap. II

din legea învățămîntului primar, am speranța, că ne va dovedi contrarul.

Pentru ca școla și învățătorul să progreseze e absolut necesar a se da învățătorilor în primul loc buna stare materială, apoi inamovibilitatea, localuri de școlă și buni supraveghiatori.

Ghirilă Rășcanu

Negrești

Direcțiunea Învățămîntului primar.

Pentru ce copilul de la vrîsta de 7 ani, începe a învăța carte și încă tot Gramatică și Aritmetică ?

Toți vor ajunge óre profesori, militari, etc. ?

Am întrebât pe un copil de clasa I-a: Micuțule tu ce vrei să te faci când vei fi mare? Ofițer, popă, ori profesor ?

Ba nu. General am să mă fac, își respunde copilul în naivitatea lui.

M'am gândit atunci: Ce vor face bieții șoreci, când vor găti arhiva de ros ?

De sigur, vor umbla pe toate drumurile lați de fóme, fără sa găsească, vorba celuia, macar un os de ros.

Așa dar, ce vor face acésta posiderie de copii, care încă n'a pus bine piciorul pe scara școlei și încep o muncă tot cu direcția de a róde din budgetul prapădit ?

Să nu cređi iubite cetitor, că mă tem că ei fiind mulți vor găti de ros, dar mă gândesc, că mulți din ei după cum chiar se întîmplă, cad pe drum înainte de a prinde pe Dumnezeu de picor.

De cât să cadă, pe drum, nu mai bine ar fi căutat altă direcție, de cât aceiea de a ajunge la budgetul statului ?

De sigur că da. Iată dar o problemă neresolvită până în timpul de față și la care ómenii statului, ar trebui să se gîndescă.

Copilul chiar de la vîrsta de 7 sau 10 ani, își formeză ținta lui de a lucra și a ajunge cutare și cutare.

Odată acêsta țintă înrădăcinată în creerii lui, el lucrează cu energie, pentru realizarea ei, negândindu-se la barierele prin care trebuie să trecă, pentru a ajunge la scopul dorit.

Să luăm spre exemplu 5—6 copii, care sfîrșind cursul primar și noi ca dascăli, cunoscîndu-î că sunt buni și tari în materie, le propunem spre a merge mai departe cu studiile.

Își vînd bieții părinți, altul boii, altul vaca, altul calul și și dau până și bucățica din gură pentru ca copiii lor să se ducă, să învețe carte multă și să se pótă face general orî popă.

Câți-va se duc în seminar, să se facă popă, căci popa are mână numai de luat și nici decum de dat, iar restul se duc la liceu să se facă profesori, căci popă nu le prea convine.

După cum am șis, copii fiind tari în materie, se pîn în tren și se duc să dea concurs, unde spre marea bucurie a părinților, ei reușesc și încep studiile.

Ce bucurie pe copii când se ved în uniforme, plimbându-se pe străđi, apoi ce se mai șic de părinți, când ei se simt că nici nu calcă pe pămînt de bucurie?

Vin vacanțiile, ei vin acasă, unde bieții părinți întimpină alte cheltueli cu drumul. S'au deprins copii a trăi bine și nu le prea dă mâna să se apuce la trebă, chiar părinților nu le convine a-le pune sapa și cósă în mână căci dá: Nu veđi că Neculașii Nicu, Gheorghe, Ghiță, și Costache Costică? Ș'apoi nu veđice mîni și ce fețe albe au?

Din cei 6 câți au plecat pe drumul spre arhivă după 4-5 ani, câți-va nu se împacă cu Latina, Greaca și Nemțesca, câți-va nu înțeleg equațiile de gradul II și III pe care ei nici nu le-ă vėđut vre odată și așa din 6, 5 au căđut la examene și pótă unul, dacă merge mai departe.

Iată dar 5 șoricuți, care au căđut pe drum fără să aibă fericirea de a ajunge la arhivă și numai unul merge înainte, dacă nu cum va și el va poticni.

Iată 5 copii bine educați din copilărie, care au început studiile mai departe și care ați au ajuns peritori de fâme umblând flămânzi pe stradele orașului.

Ce se facă ei acum? Unde se apuce? Ca să se ducă la muncă nu le dă mâna, căci au 4—5 clase secundare, știu puțină Greacă, Latină și Nemțască și de aceia dar nu le convine să se mai întorcă să pue mâna pe córnele plugului

Și la dreptul vorbind nu mai ai de a face cu nisce copii, ci cu tineri bine educați, puși tot deauna in etichetă, perieți, peptanați, parcă-s scoși din cutie.

Să se întorcă in satul lor să se apuce de agricultură sau de vre-un meșteșug, să se însore cu fata cutărui gospodar și să fie la locul lor nu le convine și chiar nu le dă mâna, căci de când erau prin școli au mai făcut cunoștinți cu domnișore și in tot casul nu poți da grăul pe orz.

Iată dar începutul unor ómenī, cari mâni, poimâni vor peri de fâme pe stradele orașelor, sau la din contra vor deveni periculoși societăței, alergând după pungășii.

Și te prinde mila când te gândești, că din ei pe altă cale puteai scóte bunī meseriași, industriași etc.

Ne punem acum întrebare:

Ce direcție trebuie să dăm copiilor încă de micī, fiind sub ochii noștrii in șcóla primară?

Li vom îndruma pe toți pentru a-și urma studiile in șcólele secundare? Nu, căci ați mii de tineri alungați de prin școli, alérgă flămânzi pe stradele orașelor și prin tóte tavernele, căutând câte o mică slujbă, de la care se bat cu sutele.

Ce vom face dar? Vom imita pe potârniche care cum scóte puī din ou li alungă prin iarbă, deprinđindu-se a trăi ei singuri, căutându-și de hrană.

Cum vom scóte copiii din șcóla primară nu-i vom îndruma numai de cât pe toți cătră concursuri, la școli secundare unde pentru câte-va locuri vacante, se îngrămădesc cu sutele și unde intră numai câți-va, iar restul remân pe străđi cu gurele cascade.

Li vom face dar încă fiind sub ochii noștri, să înțelegă și se iubească de o potrivă atât pe muncitori, cât și pe profesori și industriași etc. așa că ei când ies din școala primară să le fie mai multe căi deschise și să plece cu aceiași dragoste, către meserii cum ar fi plecat și către profesorat.

Pentru a le infiltra acesta dragoste, în creier, va trebui să punem multă muncă și zel și de mici vor trebui luați și atât din explicarea noastră cât și din probe vedite, pentru ca să-i putem face să se convingă de adevăr, va trebui din școală deprinși cu fel de fel de lucrări de mână, precum și cu instrumentele.

Pentru acesta ne va trebui concursul ómenilor de stat, cari ar fi de dorit să înființeze pe lângă școlile primare mici ateliere spre exemplu de stolerie, strugărie, ferărie, cismarie etc., după cum există în țerile mai civilisate ca a noastră, unde copiii lucrând să prindă iubire către aceste meserii și eșind din școală, cu multă dragoste să le profeseze.

Numai atunci n-am mai vedea copiii cu sutele și miile umblând pe strădi după mici funcțiuni din care nici n'au cu ce se hrăni.

Numai atunci comerțul și industria ar intra în mânilor Pómánilor, care astă-đi sunt jupiți și despoeți de străini.

Numai atunci n'am vedea bacalauriații suplinitori de instittutori și învățatori.

Dar incetul cu incetul se póte întâmpla să se facă oțetul.

Gh. Popescu

Dirigintele școlei „Arhimandrit Chiriac Neculan“

din

Vinătorii-Nemtu.

Proverburî, locuțiuni proverb. și fel de fel de idiotisme

cu explicațiuni necesare

B.

XXV. Babă.

44. *Când-o fi aceea babă cu colaci*, se ȳice, când nu prea ai nădejde, să se indeplinescă ceva așa degrabă.

45. *Se vîră cu baba 'n raiu*, se ȳice, când cine-va se vîră și se 'ndesă așa cam cu de-a-sila.

46). *Nunta fără minciună și babă frumôsă nu se pôte*, se ȳice, când se vede și s'aude criticându-se pe cine-va ceva.

47). *Pentru o babă surdă nu tîcă de două ori*, se ȳice aceluia, pe care 'l veȳi, că te mai întrébă, ceea-ce ai ȳis odată.

48). *Se jîcă d'a baba ôrba*, i se ȳice cui-va, parcă n'are ochi horhăind ; de la jocul *de-a ochii legați*.

49). *Doctorii bune și babă frumôsă nu se pôte*, se ȳice, când cine-va așteptă tot numai pe plac și unde nu se pôte.

XXVI. Babilonie.

50). *Ce babilonie!* se ȳice, unde veȳi cea mai mare neînțelegere.

XXVII. Bacău.

51). *Taț găsil Bacău*, ȳi se ȳice, când ai dat peste vr'un bucluc necătând a te feri.

XXVIII. Baeră.

52). *Mi se desfac baerele inimii*, ȳici când supărarea te-a prea pătruns.

XXIX. Balama.

53). *M'a scos din balamale*, ȳici, când nu te mai poȳi opri in răbdare.

XXX. Balamis.

54). *Balamis balmuș de la cumătra*, se ȳice, când ȳi se presintă ceva f. in neregulă și amestecat cu multe.

XXXI. Balanca.

55). *L-am dat d'a balanca*, se ȳice, când ai repus pe cineva. (de la *jocul d'a balanca*), mai ȳicendu-se și *d'a brebclegu* câte odată in insemnare apropiată in asemenea.

XXXII. Ban.

56). *Bani albi pentru ȳile negre*, se ȳice, când e vorba de a mai pune ceva și la economie.

57). *Ca banu cel bun*, se ȳice de cineva, care trăesce bine și e căutat și intrebat de toȳi.

58). *Ban la ban trage*, se ȳice, când se vede, că cel bogat tot se imbogateșce și săracul tot sarac merge.

59). *Mănâncă banii cu lingura*, se ȳice despre cel f. bogat.

XXXIII. Baragladina.

60). *Haci, baragladină!* se ȳice țiganelui obrasnic și in glumă celor negricioși.

XXXIV. Barbă.

61). *Să ne vedem cu barbele albe*, e o heritisire, adică să trăim ani mulȳi până la adânci batraneȳe.

62). *Mancaȳi, da din barbă să nu daȳi*, se ȳice glumind la masă.

XXXV. Bărbat.

63). **Bărbat** *Némț imi trebuie*, exclamă cam în glumă, când vești, că ai pe cine-va foarte nepotrivit și buclucaș la o trebă.

64). *Saracu bărbatu prost bun odor la cas'a fost*, se dice în deridere de barbatul prost, care nu vede bine și nu caută a pricepe pe soția sa în apucăturile ei trădătoare.

65). *Ș'a găsit lelea bărbatu*, se dice de cine-va, care ș'a dat peste om, cu care trebuie, să se pórte, nu să se jöce ca până atunci póte.

XXXVI. Bărghieriu.

66). *Nu te faci Tanasă Bărghieriu!* se dice celui, care se face, că nu înțelege.

XXXVII. Bardă

67). *Nu'î cu barda, î cu judecata*, se dice, când e vorba de dreptate, nu de forță.

XXXVIII. Bată.

68). *L-a tras pe bete*, adică l-a înșelat în o trebă óre-care cât de bine.

XXXIV. Batare.

69). *Unde bați și unde crapá*, adică unde vrei s'ajungi cu vorba și unde iese.

(Va urma)

George A. Cosmovici

Tg. Némțu.

Că România s'a întins până la Marea-Négră

România, adică principatele Moldova și Valachia, încă de la începutul existenței lor ca state de sine stătătoare și chiar în urma

capitulațiunilor ce ele aũ incheet cu imperiul Otoman, se întindeaũ, când una, când alta, când ambele de-odată, până la Marea-Negră.

Aveaũ cu alte cuvinte un litoral marin.

Acest fapt istoric se probéză prin o serie numerosă de isvóre dintre cari citãm câte-va, și anume :

Prin afirmările scriitorilor .

Istoricul Bizantin, Leonici Calcocondila, vorbind despre Mircea cel-Mare, pe la anul 1396—1398, ȓice: „Țara Muntenilor se întinde de la Transilvania până la Marea-Négră, de-a drépta avênd Dunărea până la țermul marin, și de-a stînga Moldova“.

Acelaș lucru îl spune :

Cantemir, în Cronicul Romano-Moldo-Valahilor, pag. 126—127, tom. I. — Engel, în Geschichte der Moldau und Walachey, pag. 157' de și diusul greșește în explicarea ce o face textului „până la Marea-Négră“ alui Calcocondila, că Mircea-cel-Mare, prin rěsbóiele sale trans-dunărene, a cucerit litoralul bulgar al Dunărei până la Marea-Négră,

Șincaĩ: „Se întinde țara lor (Muntenia) începênd de la Ardeal până în Marea-Négră. De-adrépta, cum se întinde spre mare, are Dunărea; ae-a stînga, țara ce se numesce Bogdania (Moldova)“ ; Cronica tom. I, 1886, pag. 587, anul 1398.

Enea Silvie, în Istoria Europei, vorbind despre Ungaria, cap. I, II, IV : „Valachia începênd de la Ardeal se întinde până la Marea-Négră („a Transilvanis incipiens, usque ad Euxinum protensa palagus“.)

Intr'o Geografie (din nou tradusă din latinește în franțuzește, Paris 1543): „De cătră Occident, Valachia se mărginește cu Transilvania, cătră Orient se întinde până la Marea-Négră“. (cap. V, cartea III ce tratéză despre Tracia).

Dosofteiu, Patriarchul Ierusalimului, scriind despre familia Basarabilor, ȓice: „.....Că și, Basarabă, adică Domn ora după acestuiași istorie (Calcocondila), care scrie la al noulea carte, când domnia țerei Românești, biruia (olim) până la Marea-Négră; de vreme ce și

cetatea Chilieii a fost parte de țara Românească („Valachia“). . . . (Pastorala, care este la începutul Bibliei din 1688, tipărită de Șerban Cantacuzin).

De asemenea, că o parte din litoralul Mării-Negre, pe vremuri, aparținea Moldovei.

Vornicul Urechie (în analele Moldovei, pag. 98) încredințază, că „*hotarul Moldovei se întindea până în Nistru și până la Mare*“.

Cantemir (în descrierea Moldovei, ed. Germ. pag. 39): „*hotarul Moldovei s'a întins despre Miază-zi totdeauna până în Dunăre, iar despre răsărit, până în Marea-Neagră*“.

În hărțile Geografice de prin secolul al XVIII-le, Marea-Négră începând de la Akkerman până la gurile Dunărei, și anume până la acea a sf. Gheorghe, se numea „*Marea-Moldovei*“, (le Pont Euxin de la Moldavie): „La Moldavie possédait la Bessarabie qui dominait sur la Mer-Noir dans cette partie que les cartes du XVIII siècle appellent *le Pont Euxin de la Moldavie*. Ce beau littoral s'étendait depuis Ak-kerman jusqu'à l'embouchure de Danube“.¹⁾

Bavarezul Iohann Schildberger, care călătorea prin Orient pe la sfârșitul sec. XIV, dice, că „*Marea-Négră*“, se numea atunci „*Marea Românească*“ : „*Walachische Meer*“ (citată de D-l Hasdeu, în ist. crit. a Rom., tom. I, pag. 4, Bucur. 1873).

Prin titlurile domnilor Muntenesți și Moldovenesți :

În multe, foarte multe hrisóve domnești se arată lămurit, că atât Domnii Manteniei, cât și ai Moldovei, între alte titluri aveau și pe acel de „*stăpînitorii de la plaiuri până la Mare*“²⁾.

Mircea-cel-Mare într'un act al său din 1387, aflător în original în archiva statului din București, intitulează : „*Domnul tóteii țere Ungro-Romîne, al parșilor de peste Carpați și al țerilor Tătărești, Ducele Almașului și Făgărașului, stăpînul Banatului de Severin*“

¹⁾ Colson, pag. 216 etc.

²⁾ Cronica lui Urechie, pag. 100, nota lui Mircea Costin.

şi al oraşului *Silistra*, şi pe ambele ţermuri ale *Dunărei pretutindenă până la Marea cea mare*¹⁾.

Roman Vodă, în hrisovul său din 1392, aflător de-asemenea în archiva statului, îşi dă titlul: „*Stăpîn ţerei Moldovenesti de la munte până la mare*”²⁾.

Vlad Vodă, supra-numit Vlad Dracul, unul dintre fiii lui Mircea-cel-Mare, acordând la 8 Sept. 1439 neguţitorilor din Polonia şi din Moldova un privilegiu doganiar, se intitulează: „*Stăpîn şi Domn al totei ţere Ungro-Romine până la Marea-cea-Mare*”³⁾ etc. etc.

Prin tratatele încheete :

Prin tratatul dintre Sigismund, regele Românilor, al Ungariei, etc. şi Vladislau, regele Poloniei, din 15 Marte 1412, despre modul cum să se împartă între ei vecinicul pom de discordie—Moldova,—la întimplare, când Alexandru, Domnul aceluî principat, nu le-ar da ajutor în contra Turcilor. Tratatul acesta stipulează între altele, că din teritorul Moldovei, *acel dintre Prut şi Marea-Negră*, jumătate împreună cu cetatea *Kilia*, să se dea lui Sigismund, iar cea-l-altă jumătate, împreună cu cetatea *Akkermanul*, lui Vladislau.⁴⁾ etc.

Din cele expuse vedem dar, că atât Molovenii cât şi Muntenii se mândriau de-o-potrivă cu această stăpînire maritimă, mai mult încă

1) Dionisius Photinos, ist. tom III, pag. 370, nota;—Dogil, Codex Diplom Regni Poloniae, tom I, pag. 598: *terrarum Dobrodiciî Despotus, et Tristi (Silistriae) Dominus*, etc: —Göbhardi: *Ceschichte der Walachey*, pag. 293; ib. Engel pag. 157; —B. P. Hasdeu: *Ist. Crit.* pag. 5, nota: „*Obladayi i gos podstvuyi v'sei zemi uggro-vlachiiskoi, i zaplaninskym eşchezse i klatarskym stranam, i Amlaszu i Fagraszu chertzeg, i sieverinskomu banstvu gospodin, i obu pol po v'semu po Dunaviu daxse i do velikago mōria i Dr'stru gradu vladaletz*”.—etc., etc.

2) B. P. Hasdeu, *Arch. Ist.*, tom I, part. I, pag. 18.

3) Archiva ist., tom. I, pag. 84, „*v'sei zemi uggro-vlachiiskoi daxse i do velikago mora*”. etc.

4) Pray: *Dissertationes historico-criticae*, Vindob., 1775, pag. 146; —Dlugos, *Hist. Polonica*, Francf., 1711, Libr. XI, pag. 324;—Katona, *Hist. Critica Hungariae*, t. 12, pag. 91—93;—Pray, *Anales Regum Hungariae*, Viena, 1764, pag. 233—234, etc.

că în puterea lor iera nu numai o bună parte din fluviul Dunărea, dar exclusivaminte posedau şi toate gurile Dunărei.

Maî târziu însă Romîniî au perdut acest litoral, şi anume din următoarele pricinî: La 1538 (adică 27 de ani după încheerea capitulaţiunei lui Bogdan cu Baiazed al 2-le), sultanul Soliman a rupt din trupul Moldovei o parte foarte mare, şi anume unghiul dintre Marea-Négră, Nistru şi Prut, împreună cu cetăţile Akkerman şi Kilia, în cari punând garnisóne turceşti a declarat teritorul *reşluit de pământ supus* (raié), punându-l sub ascultarea unui paşă. Acéstă spoliaţiune a fost cu atât maî monstruósă şi maî contrarie tuturor principiilor dreptăţii, cu cât cauza ei n'a fost alta, de cât opunerea lui Petru Rareş de a spori peşcheşul anual de la 4000 de galbeni, stipulat prin capitulaţiunea din 1511, la suma de 10,000 galbeni, şi al preface în bir *)

La 1812, prin art. 4 al tratatului de pace de la Bucureşti, protectórea nóstră, Inalta Pórtă, a cedat Rusiei o parte din Moldova precum şi tótă Basarabia, împreună cu o parte a Deltei, statornicind, ca Prutul, începând de la locul unde intră în Moldova până acolo unde se varsă în Dunăre, iar de-acolo malul stâng al Dunărei până la Kilia, şi până unde acest fluviu se varsă în Mare, să fie linia de despărţire a hotarului, însă cu acéstă condiţie, ca navigaţia să urmeze a fi comună amândoror statelor, şi ca insulele Dunărei, începând de la Ismail până la Kilia, ca unele ce sunt maî oprópe de malul stâng să fie sub stăpînirea Rusiei.

La 1817 (August în 21), Pórtă, prin protocolul încheat la Constantinople şi întărit prin art. 2 al convenţiei de la Akkerman în 1826, *în timp de pace fiind*, a maî dăruit Rusiei şi cele două mari insule de préjma Ismailului şi a Kiliei, adică restul Deltei dintre braţul Kiliei şi acel al Sulinei.

La 1829, prin art. 3 al tratatului de la Andrianopol, Pórtă a maî cedat Rusiei şi a doua Deltă, dintre braţul Sulinei şi acel al

*) Cantemir: Gesch. des Osman. Reiche pag. 282 nota 32. Gihebbardi pag. 632.

Sântului Gheorghe, care ca parte întregitoare a Moldovei, prin capitulații solemne, mărturisite și întărite chiar prin acel tratat (art. V), a fost încredințată *protecției* Imperiului Otoman.

La 1856, în urma războiului de la Crimeea, prin tratatul de la Paris, Rusia a fost silită de a restitui Moldovei împreună cu deltele Dunărei și trei județe Basarabene: Bolgrad, Cahul și Ismail, pe cari apoi în urma războiului din 1877, și prin tratatul de la Berlin, și le-a anexat iarăși.

Moldova însă nu s'a putut bucura singură de litoralul marin cuprins între Delte, de óre-ce în urma protocolului conferințelor de la Paris din 6 Ianuar 1857, Pórta a luat în a ei nemijlocită și exclusivă stăpânire, tot teritoriul cuprins între Deltele Dunărei; așa că de fapt, Turcia a făcut ea însăși o anexare din teritoriul românesc.

De la 1878 (tratatul de Berlin) încóce, literalul Mărei Negre din acéstă parte, după ce a trecut vremelnicește de la romîni, sub stăpînirea tătarilor, a turcilor, și a rușilor, astăđi,—de la Ustie-Kilie (Gura Kiliei) în jos pînă spre sudul satului Hanlic (din jud. Constanța) pe o întindere de 234 Km., aparține românilor; iar de la Ustie-Kilie în sus, spre gura Nistrului, aparține rușilor.

În resumat decî, probele despre stăpînirea Romînilor pînă la Mare, sunt: Crisovullui Mircea cel Mare din 1387, 1392, 1399, 1406; Tratatul Moldo-Polon din 1407; Crisovul Moldovan din 1422 și 1431, Crisovul Muntean din 1439, cel Moldovan din 1456 și 1460; Tratatul Moldo-Polon din acelaș an; Bizantinul Calcocondila, etc. etc.

G. D. Gheorghiu
Membru al soc. Geografice

Tot viitorul copiilor noștri.

În No. 5 al revistei corpului didactic din județul nostru, D-l *Simionescu* a scris despre „viitorul copiilor noștri“ în care articol ȃce dice că a atins acest subiect în scop de a fi comentat,

de a fi discutat. D-lui spune chiar la începutul articolului că nu așa ușor se va deslega acest nod gordian, căci acest subiect cuprinde probleme sociale cam grele de deslegat.

Adevărul este așa, însă aceste probleme sociale ce se ascund sub acest titlu mai toate au fost în parte deslegate de ómeni mari, dar ele au rămas se fie aplicate mulțimei de alte persoane.

Un părinte se îngrijește de sórta tuturor copiilor lui și pe cât e posibil jertfesce din ce are ca să-î pótă vedea la bine, relativ, pe toți.

Aceste jerge le face bietul din sentiment de iubire nici decum din sentiment de ură.

Tot așa și statul ar trebui ca să se îngrijiască și se jertfiască mai mult de cât se îngrijesce și jertfesce astă-đi pentru sórta fiilor săi.

E fórte drept ca funcționarismul e bólă grea pe capul nostru, bólă care aruncă mulți indiviđi în ghiarele miseriei, dar óre cine-î de vină?

Mai fie care dintre noi ¹⁾ când am intrat în cursul secundar ne-am gândit la salariu, la sfântul budget și dacă ne ar fi ținut cineva că în zadar ne gândim la budget că n'o să avem porție din el, mai că ne-am fi lipsit de școlă. Statul ne a pus la îndămină școla așa organizată și ea ne-a pregătit astfel, ne-a pregătit pentru budget.

Statul a făcut acesta din cauza trebuinței de personal în diferitele funcțiuni.

Lucrul acesta a mers în trecut bine și tot mai hărăe și acum, dar de aici înainte să vede clar că va merge cu funcționarismul ca mița trasă de códă pe rogojină.

---

¹⁾ Ieű exepu dintre noi, clasa mijlocie căci țeranului și capitalistului puțin îi pasă de funcționarism; las că acum acesta pofta spre funcționarism începe a se simți și la fii sátenilor. Să vede că s'au convins și ei că e la modă treba asta.

Vina nu-e a indiviđilor și nici a școlilor ci a statului care n'a avut prevederea rēului.

Statul prin urmare a alimentat bóla funcționarismului și ar fi nemerit să se iee măsuri serioase spre a se inlețura rēul.

Acēsta s'ar putea face prin infițare de școli în care să se pregătească viitorii cetățeni bine pentru viață. Cel mai mult statul ar trebui să cēră condițiunii destul de grele pentru acei ce vor să se dedea funcționarismului încurajând în acelaș timp pe cei ce se vor dedea agriculturēi, comerțului și industriilor înlesnindu-le mijlocele în marginile posibilului. Alt fel e zadărnica cheltueală ce face statul cu pregătirea tinerilor pentru aceste 3 ramuri.

Trebue dar pornit de sus un curent, bine făcētor știut că cei mici fac cum ȃic cei mari.

Am cetit raportul D-lui *I. Mitru*, profesor și director școlēi normale din Iași, relativ la introducerea în acea școlă a unui curs de agricultură sistematică. Raportul e amănunțit și arată folósele și importanța pregătirei invēțatorilor în acest sens. — Cu toții scim că asupra sătenilor nu prea au efect așa mare vorbele, staturile, ci mai mult pildele; să vadă ei dacă faci ceea ce ȃici.

Dar mă mir, cu tótă considerația ce am pentru D-l *Mitru* cum de n'a atins macar în trecăt că, absolvenții școlēi cu tótă pregătirea ce vor avē, cu tot dorul ce-ī va anima la lucru, dar pe *vatră* nu pot face agricultură la sate, nu pot pune în practică ce au invēțat în școlă. Acēsta din causă că mai tóte școlēle rurale sunt lipsite de teren pentru practică agricolă.— Acele dintre școli cari aveau loc se știe că a venit statul și li l-a luat, cu fineță, închiriindu-l la alții.

Absolventul bine pregătit cum rămâne? Dacă vede că nu-ī chip de lucru, rămâne descurajat și se gândește la vorbele poetului.

Numai biet Român sêracul
Inapoi tot dă ca racul!

Dar sătenii cum rămân? Dinșii rămân tot așa cum au fost: să samene și să are ca mai 'nainte; să aibă în grădinile lor, acei ce le au, în loc de pomi, răchiți, spini și la cei leneși, boji, cucute, etc. Dar statul cum rămâne?

Rămâne păgubaș de cheltuêla făcută cu absolvenții căci ei nu pot fi de nici un folos populațiunei în acêstă privință, ne putând da exemple.

Din cele spuse ar trebui pentru viitorul copiilor, întei părinții să se îngrijască și pe urmă statul; dar cum stau lucrurile la noi și față cu gradul de cultură al părinților, eu dic, că întâiu statul și apoi părinții să se îngrijască de viitorul copiilor.

T. V. Ungureanu
Climești

CONGRESUL DIDACTIC

Mercuri 8 Aprilie

Sosirea Congresiștilor.

Al XV congres didactic din România a avut loc în orașul nostru în zilele de 9, 10 și 11 Aprilie a. c.

De mult timp încă, înainte de zilele congresului, se luase toate măsurile pentru ca congresiștii să fie cât mai bine primiți. În acest scop, întreg corpul didactic petren s'a adunat în mai multe rânduri și alegându-și un *comitet de recepțiune* a publicat la vreme, prin toate gazetele instrucțiunile necesare spre îndrumarea colegilor, cât vor petrece în Piatra.

Cu trenurile de dimineță, demeză și sara aũ sosit congresiștii, întimpinați la gară de comisiunea de recepțiune, de autoritățile, ce-au

dat tot concursul lor bine-voitor: prefectul, primarul; apoi tot corpul didactic, musica militară, corul liceului și un numeros public.

În această zi, sara, mari iluzinații au fost, mai ales că era și ziua nașterii M. S. Regelui. Pe munții Cozla și Petricica ardeau focuri, se dădeau salve și plăeșii cântau din buciume.

Intrăga populațiune era într'o vie mișcare și orașul presenta un aspect feeric fiind decorat și pavasat cu drapele naționale.

Prima sedință intimă

Conform programului anunțat, congresiștii s'au adunat tot în această sară la ora 9¹/₂ în localul liceului spre a hotărî ordinea dezbaterilor pentru a doua zi.

Fiind-că din biroul central al congresului nu venise de cît d. *Dim. Cicropid*, secretarul general, s'a iscat o discuție vie, la care a luat parte mai mulți membrii, pentru alegerea unui președinte.

Discuția furtunosă terminându-se aproape de orele 12, d. *Ficșinescu* (Botoșani) după ce înfirăză purtarea celor din comitet propune ca să fie ales președinte ad-hoc d. *I. Negrea* profesor în localitate, ce era și președintele comisiunii de recepțiune.

Acăsta propunere se votăză în unanimitatea celor prezenți, cum și o alta, ce tindea la organizarea congresului pe baze mai temelnice alegându-se o comisiune compusă din D-nii: *Dim. Cicropid* (București) *Ficșinescu* și *Michăilescu* (Busteni), cu însărcinare să redacteze un memoriu asupra acestei organizări.

Relativ la chestiunea întâia: „*gimnasiul enciclopedic*“ ce urma să se discute a doua zi, se propune de d. *Cicropid* a nu mai insista asupra ei pe motiv că deja e legiferată și că apoi e în studiul a 92 persoane competente numite de Minister, ca să alcătuiască programele analitice.

Asociându-se la această propunere și d. *Gh. Simionescu* (Piatra N.), care arată că chestiunea fiind de domeniul cursului secundar, și că acest curs nu-l reprezintă de cît prin 2 profesori, afară de cei din localitate, și în urma aderării și a d. *Ficșinescu* se hotărâsce ca a doua zi să se discute a doua chestiune anunțată: „*organizarea șco-*

lelor complimentare, după ce d. *I. Filip* directorul liceului își va ține disertația sa: „*Din istoricul jud. Némțu*“.

Joi 9 Aprilie

Ședința de dimineață.

La órele 9 s'a oficiat un *Te-deum* la biserica catedrală „Sf. Ión“ de protoereul *G. Popovici*, cântând corul condus de d. *Zapisescu*, la care au luat parte pe lângă congresiști și d. *Nicu N. Albu* prefectul județului, d. *I. D. Ioaniu* primarul orașului și un număr însemnat de cetățeni.

Apoi congresiștii au trecut în sala teatrului, unde era locul destinat pentru ținerea ședințelor publice dimpreună cu fórte multă lume.

D. Cicropid arată că în întrunirea intimă de asară s'a hotărît ca în locul președintelui *Gr. Ștefănescu*, care lipsește, congresul să fie presidat de d. *I. Negrea* profesor.

Tot atunci se aleg ca secretari: *D. Cicropid*, *Grigorcea*, *Gh. Simionescu* și *Dumitrașcu* (Buzeu).

I. Negrea mulțumesc membrilor congresului de onórea făcută alegându-l ca președinte; uréză bună venire congresiștilor, le doresce succes în debateri, îndemnându-î la calmul necesar pentru asemenea ședințe și încheie cu speranță că în debateri toți vorbitorii se vor inspira de importanța și seriositatea, ce trebuie să domine în asemenea congrese. Arată apoi ca congresele urmăresc 2 scopuri: întâi ca să se studieze în comun acord reformele necesare învățămîntului și al doilea înfrățirea ce trebuie să existe între membrii corpului didactic. (Aplause).

Propune apoi a se trimete telegrame: *M. S. Regelu* la Abazia, d. *Dim. Sturdza*, ministru ad-interim la instrucție și *D. Spiru Haret* ministru al instrucțiunei publice la *Sorrento* (Italia).

D. Cicropid mulțumesc în numele comitetului și a congresului întreg, cetățenilor petreni în cap cu autoritățile, de primirea grandioasă ce li s'a făcut și de sacrificiile aduse pentru a face din cele 3 zile de congres adevărate serbări naționale. (Aplause).

Se dă cuvântul d. *I. Filip* pentru a-și desvolta conferința sa : „Din Istoricul județului Némțu“.

Conferința a fost urmărită cu un viu interes, conferințarul vorbind 1). despre județ, 2). Piatra N., 3). Monastirea Bistrița și 4) M-rea Neamțului.

Ia pe rînd tóte datele istorice despre vechimea acestui județ, care pare a fi anterior descălicatului, descrie fazele prin care a trecut Némțenii de la 1210 de pe timpul *Cavalerilor Teutonî* de sub *Andronic* al IV și *Bel IV* și continuă secol cu secol pîna în zilele noastre aratînd bine-facerile făcute pentru județ de domnitorii Moldovei, oprindu-se mai mult asupra lui Alex. cel Bun și Ștefan cel Mare, și asupra celor făcute de dinșii în județ.

În cursul vorbirii arată, că numele de *Némțu*, epitet slavon dat de slavii poporului de rasă germană, ce în romînesce însemnă *nut*, face și istoricul orașului Piatra după V. A. Ureche.

Dovedesce, că în vechile documente se traduce orașul Piatra prin slavonul *Camena* și *Cernegora* numele dealului e tot slavon după cum ne spune și Lambrior.

Vorbesce de eterie de la 1821 și arată faptele Némțenilor susținînd că au jucat un rol însemnat în tóte mișcările mari.

După ce arată tóte perepțiile după vremuri prin care a trecut județul Némțu, face o comparație între instituțiunile și bunurile vechi și între cele actuale.

Ședința după ameză.

La orele 3 se deschide ședința.

D. *Negrea* dă citire telegramei d. *Gr. Ștefănescu* prin care motivéză absența sa, și telegramei din partea revistei „Convorbiri Didactice“ felicitînd congresul.

Se intră în ordinea zilei fiind a se discuta : „Organisarea școlilor-complimentare“.

D. *Cicropid* vorbind de importanța acestei chestiuni explică clar cum înțelege gruparea școlilor de asemenea natură, care li e scopul,

ce trebuiesc să-l urmărească, distribue planul cum ar trebui să fie organizate. Dă citirea mai multor memorii, din care se înseamnă a d. *Chirişescu* (Brăila). Îşi rezervă dreptul de a vorbi mai pe larg, la urmă, după ce va fi terminat toţi oratorii.

D. *Dumitraşcu* (Buzeu) arată impotanţa acestor şcoli. Dovedesce necesitatea lor prin insuficienţa timpului în şcolile rurale. Nădăjduesce înfiinţarea asemenea şcoli cât mai numeroase mulţumită mai multor oameni de inimă în capul învăţămîntului. Motivează mai ales înfiinţarea asemenea şcoli prin halul în care ajung absolvenţii rurali. Arată starea în care ne aflăm noi, că pe când nu avem nici macar şcoli de adulţi, străinii au şi universităţi rurale.

Crede, că timpul ar fi de trei ani. În materiile ce trebuiesc predate, accentuează asupra istoriei şi instrucţiunii civice.

D. *Ficşinescu* (Botoşani) se declară contra şcolilor complementare cum sunt legiferate pe motiv că nu satisfac nevoile.

Vorbesce de starea rea a ţeranului, căruia îi lipsesce de toate mai ales în cultură. În astă privinţă şi mai prost stă ţaranca română arătându-se un fervent adept al chestiei feministe.

Spune apoi că naţiunea trebuie instruită în masele ei şi să se dea o deosebită atenţie măsurilor vechi şi anii de cursuri să fie 5. Arată apoi multe neajunsuri ale învăţămîntului prin dese schimbări ale programelor. Revenind, că a urmărit şi urmăresce de aproape chestiunea femeii şi a creşterii copiilor, arată starea de mortalitate la ţară, mai ales în copii, din pricina traiului reu şi ignoranţei părinţilor.

Orele fiind înaintate, oratorul va continua mâine.

În şedinţa intimă, ce se declară imediat după ridicarea celei publice, între alte chestiuni, se stabileşte banchetul.

Vineri 10 Aprilie

Şedinţa 8—11

La orele 8 se deschide şedinţa. Se citeşte telgrama d. *Crătunescu* motivând neparticiparea sa la congres.

Se intră în ordinea zilei.

D. *Ficşinescu* continuând cu discursul întrerupt de ieri discută programa şcolilor complimentare susţinând ca obiecte: 1. română, matematica, geografia, noş. de igienă, econ. casnică, medicina practică, drept administrativ şi desenul. Desvoltă argumentele pentru ce. Arată apoi cam ce fel de meserii ne trebuie la oraşe şi ce la ţară în liniamente generale. Motivază toate pe starea miseră şi lipsurile ţăranului.

În urma mai multor propuneri şi comunicări venite la birou, se dă cuvântul D-nei *Zul. C. Isăcescu* (Piatra N.) care arată nesocotirea corpului didactic petren de către biroul central, din care n'a luat nimeni parte afară de secretarul Cicropid şi vestejeşte în termeni energici această purtare, sfătuind ca o satisfacţie pentru profesorii locali să se abtie de-a mai lua parte la congres. Acesta cu atât mai mult—dice d-sa—că numai nepăsării acestui comitet se datoresce atât de puşini membri în acest congres şi mai ales din partea d. preşedinte, care a fost în opoşie, anul trecut la Constanţa, cu alegerea oraşului nostru şi că mulţi au luat de vorbă bună critica preşedintelui şi n'aū venit.

Dim. Cicropid dând explicaşionii asupra congresului, vorbeşte că nu trebuie căutată cauza în vorba unui om, ci în însuşi natura lucrurilor. S'a greşit din capul locului, când s'a hotărât ca congresul didactic să ţină şedinşe anuale în diferite oraşe. Piatra pôte atrage pe studenşii, dar nu pe profesorii, căci n'are o pletoră de profesorii secundarii şi superiori.

Gh. Nicolau (Ploesci) susşine pe d-na *Z. C. Isăcescu*.

Incidentul se închide. Se continuă cu discuşia asupra: „*Organisării şcolilor complimentare*“.

D. *Gh. Simionescu* (Piatra N.) arată că această chestiune se presintă mult mai seriósă şi mai importantă de cât s'ar părea la prima vedere şi că ar merita mai multă profunditate în studiarea ei. Arătând, că şcola primară dând copilului o cultură generală pentru a cunoşce câte puşin din fie-care cunoşcinşă, nu'i dă şi o cultură specială nefi-

motimpul necesar, motivează că individul pentru a trăi mai ușor și se înfrângă mai cu ușurință greua lupta de trai trebuie ca pe lângă cultura generală să-i dai și cea specială cu care să se hrănescă.

Expune situația absolvenților rurali și urbani și cu ce se ocupă după terminarea cursurilor. Se declară contra funcționarismului, ce tind toți citi învață câte puțină carte și intră în chestia profundă; „viitorul copiilor noștri“.

Singura scapare nu poate fi de cât în înființarea de școli complementare, cât mai numeroase, pe regiuni și specialități ca: ca viticultură, sericultură, horticultură, vinicultură, pomicultură, apicultură, meșteșugari etc. ca cea de la Dragașani și Odobesci, cum și la orașe cu diferite meserii atât pentru băieți cât pentru fete.

Crede, că acestea se vor înființa cât mai repede căci deja sunt legiferate încă din 1893 și consfințite în 1896; deci din acest punct de vedere e în contra d. Ficșinescu, ce-l combate cu succes în multe neesacități. Demonstră că psihologia socială a țaranului arătată de d. Ficșinescu trebuie să fie mână în mână cu materialismul economic.

Desvoltă modul cum trebuiesc aceste școli organizate și intră în amănunțuri a demonstra, cum ar trebui să fie alcătuite programele acestor școli și cât timp ar trebui să dureze.

În legătură cu acesta arată, că deosebesce trei grade de școli complementare: a). școli primare superioare propriu zise, b). școli de adulți și c). grădini de copii.

Arată importanța lor cea mare. Afirmă tot odată, că ori cât de bune școli complementare vom avea, ele nu-și vor ajunge complet scopul din cauze absolutei sărăcii a populației rurale și cu drept cuvânt ca chestiunea e mai grea de rezolvit de cât cum se crede, și nu ușor se va putea găsi o soluțiune nimerită, pentru care cere a se mai discuta și în viitorul congres, ceea ce se admite.

După masă se face vizitarea fabricelor: „Dómna“, „Bistrița“ și fabrica de postav A. L. Iuster.

Ședința intimă de sară.

După deschiderea ședinței, la ordinea zilei—d. președinte—avem reorganizarea congresului.

Se depun atunci la biurou 2 propuneri: una *Ficșinescu* având vre-o 50 semnături prin care cere înlocuirea biuroului central și organizarea congresului pe alte principii, deosebite de a societății corpului didactic din România. Își susține propunerea în simpatiile tuturor. O altă propunere a d. *Istrati* (Focșani) tot cam așa în liniamente generale, dar mai precisă, și cu scop descentralizator.

Îau parte la discuția acestor 2 propuneri mai mulți oratori uniți susținând, iar alții combătând.

Au vorbit între alții pentru propunerea *Ficșinescu*: *Nicolau* (Ploesci), *Grigorcea* (București), *Mihailescu* (Bușteni) iar pentru a doua, d. *Cicropid* (București).

Inchișându-se discuția se pune la vot prin apel nominal ambele propuneri și se votază propunerea *Ficșinescu* cu 46 voturi din 60 votanți, fiind și 6 abțineri; iar a doua a întrunit 8 voturi.

Conform propunerii votate, comitetul viitorului congres se alcătuiesc din următoarele persoane:

Președinte: *V. A. Ureche*; Vice-președinți *N. Cosăcescu*, *L. Antonescu*; Secretari: *R. Grigorcea*, *C. Teodorescu*, *Michăilescu-Bușteni*, *Păunescu-Ilfov* *D. Mândricel*; Casier *G. D. Scraba*. (Aplause)

Sâmbătă 11 Aprilie

Dimineața.

Membrii congresului fac o excursiune la mănăstirea Bistrița, distanță de 5 Km. de la Piatra.

La mănăstire excursioniștii au fost întâmpinați de clerul mănăstirei în frunte cu protoereul județului.

Membrii congresului au vizitat întreaga mănăstire, unde se află și

mormintul lui Alexandru Cel Bun, admirând bolțile de piatră pe care se sprijină întreaga clădire, vasele și candelarele de argint, cum și bogățiile cu care e împodobit icóna „Sf. Ana“ dăruită lui Alexandru cel Bun de Ión Paleologul împăratul Bizantului.

La órele 11^{1/2} escursioniștii s'au reintors la Piatra.

Ședința publică după ameză

Ședința se deschide la orele 2.

Se dă citire telegramelor—respuns a *M. S. Regelui* pentru urările făcute de congres. Asemenea telegramelor d-lor *Lupu Antonescu* și *N. Cosăcescu*, profesori București, mulțumind congresului de alegerea lor ca Vice-președinți.

Preotul Popescu (Mehedinți) face o propunere, în care arată bogățiile materiale, istorice și culturale ale Mehedințenilor și cere orașul *T. Severin* în care să se țină congresul anul viitor.

Michăilescu-Bușteni face o propunere semnată deja de mai toți congresiștii, cerând orașul *București* în care să se țină congresul.

Ficșinescu de-asemenea arată motivele, pentru care e bine ca Bucureștii să fie orașul în care va avea loc congresul viitor, că comitetul e ales tot din București, că acolo trebuie să se pună bascle traînice a congresului și că dacă ne-am duce în alte orașe provinciale, ne-am expune la acel fiasco în privința numărului membrilor ca și la Piatra, pe când Bucureștii va atrage de la sine mulți membrii ai corpului didactic. (Aplause)

Punându-se la vot ambele propuneri, se votază cu majoritate absolută, că *viitorul congres* va avea loc în orașul *București*.

D. Dumitrașcu (Buzeu) face o propunere ca în viitorul congres să se discute: a) continuarea discuției asupra organizării școlilor complementare și b) unificarea școlilor normale.

G. Nicolau (Ploesci) în contradicție susține o altă propunere emnată de mai mulți, că în viitorul congres să nu se discute de cât

statutele organizării congresului, ce se vor elabora din timp de comitetul ales.

D. *Ficşinescu* susţine pe d. *Dumitraşcu*.

D-nii *Istrati* şi *G. Simionescu* susţin o propunere intermediară:

a) organizarea congresului prin votarea statutelor, ce se vor elabora din timp de comitetul nou ales, b) organizarea şcolilor complementare şi c) unificarea şcolilor normale invitând pe congresişti şi făcând apel la întreg corpul învăţătoresc să iee parte la acest congres, cât se poate mai mulţi, pentru-că chestiunea din urmă este de prea mare importanţă, pentru a nu fi elucidată de viitorul congres pe deplin.

Acastă propunere—combinarea celor două—se votază în unanimitatea membrilor congresului.

D. *Filaret Scriban* susţine o propunere semnată de 25 membrii prin care cer ca d. *Dim. Cicropid* să fie ales în noul comitet ca secretar, acesta drept mulţumită muncii conştiincioase şi grele pe care a îndeplinit-o d-lui de când se găseşte ca secretar.

Propunerea se votază, hotărîndu-se deci, ca în noul comitet ales, să facă parte şi d. *Dim. Cicropid*.

Dim. Cicropid arată că dînsul fiind secretarul soc. corpului didactic din Bucureşti, că reprezentând acesta, congresul nu-î poate nici lua, nici da această însărcinare şi mulţumind pentru alegere, dice că demisionază.

Incidentul se încheie prin respingerea demisiunii, reînălnd d. *D. Cicropid* bun ales.

Ficşinescu cere ca noul comitet să intervină locului cuvenit ca să se acorde congresiştilor liber parcurs pe C. F. R. pentru viitorul congres (Aplause).

D. *I. Negrea* declarând congresul închis urază tuturor muncă conştiinciosă în mare misiune ce o are corpul didactic pentru viitorul acestei ţeri, rögă pe fie-care să se ocupe de chestiunile puse în discuţie cât se poate mai din timp, pentru ca desbaterile viitorului congres să fie cât mai serioase mai ales că se vor ţine în Bucureşti

și uréză bună călătorie congresiștilor, arătând că Petrenii au căutat să fie și de astă dată la înălțimea acelor calități înalte de ospitalitate, pentru congresiști, ce sunt adinec înrădăcinate la Români.

Banchetul și plecarea.

Sara între orele 5 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{1}{2}$ s'a servit membrilor congresului un banchet de 70 tacâmuri în sala restaurantului „Hotelului Continental“

Acest banchet a fost dat în onórea congresiștilor, administrației locale pentru silința ce-au dat în frumoasa primire ce le-au făcut, cum și în a presei—prin reprezentanții ei la congres.

S'au ridicat multe toasturi în sunetul muzicei militare, care ne-a dălectat cu ariile cele mai plăcute.

Seria toasturilor o deschide d. *I. Negrea* președintele congresului. El dice:

„Barbatul trimes de Provedință după cerința și dorința poporului român, Acela, care timp de 32 ani a fost și este steaua lumii, nătóre și conducétóre a destinelor poporului român, Acela care vegheză și lucréză necontentit cu tact și înțelepciune pentru prosperarea țerei pe calea culturală, artistică și economică, este M. S. Carol I, Regele României.

„Rari șefi de stat a avut greana și fericita misiune de a asista la crearea tuturor acelor instituții ce fac gloria unui popor și splendoarea Tronului, precum a avut-o M. S. Regele României.

„Față cu instituțiunile de educație, învățămint și arte M. S. Regele a fost necontentit un puternic sprijinitor, îndemnător și dărbic, un adevărat iúbitor și protector al științelor și al artelor.

„Membrii corpului didactic din România datoresc deci M. S. Regelui recunoscință, iubire și devotament.

„Să trăiască dar M. S. Regele, Carol I, protectorul învățămintului, ani mulți pe tronul țarei, pentru fericirea și gloria României și a întregului neam românesc.

„Să trăiescă M. S. Regina Elisabeta, protectórea științelor și muma celor suferinđi“. (Aplause prelungite).

Totă lumea în picioare ascultă imnul național.

Apoi vin pe rând: d. *Michailescu* (Buzeni) pentru d. Haret, ministrul instrucțiunii publice.

D. I. D. *Ioaniu* primarul orașului și senator, într'o cuvîntare clară și însuflețită, des aplaudat, închinînd pentru congresiști, dice:

„Cui datorim pasul gigantic ce țara l'a făcut pe calea progresului, într'un interval relativ scurt, da la 1864 încóce?...

„Cred că sunt ecoul vederilor generale, când afirm că locul de onóre se cuvine corpului didactic, stăruinților lui fără preget de a veghea la educația solidă a tinerilor, în mîna cărora mai tîrziu, când devin cetățeni, să încredințeze conducerea intereselor generale.

„Orî cine s'a încălțit la isvorul de lumină al instrucțiunii publice, știe cât este de mareș și în acelaș timp de greu, rolul apostolilor învțămîntului, și ce menire importantă are, pentru viitorul și mărirea Patriei—și cum acest rol nu pôte fi îndeplinit cu succes, de cât prin comuna și identica conlucrare.

„Acésta nu se pôte realiza, numai prin propovăduire în școlă, dar și în afară de școlă, prin tipar, prin punerea în contact a unora cu alții, prin discuțiunî contradictorii.

„Iată de ce congresele corpului didactic sunt o necesitate.

„Un moment greu ați întimpinat cu ocazia venirii Dv., dar cum dice Românul: „Tot rēul spre bine“, așa și în cazul de față, acésta a fost o ocasiune spre a aprecia mai bine necesitatea de a se menține constituirea corpului didactic în congres anual.

„In schimb, aveți și mîngăerea, că pe o de parte, ispita n'a reușit; iar pe de alta că, în mijlocul cetățenilor petrenî, ați găsiț o primire căldurósă și cordială.

„In numele orașului Piatra, pe care în ocazia de față am ferircirea a-l reprezenta, vă doresc sănătate deplină, stăruință în muncă plină de róde și realizarea grelei sarcinî, ce vă încumbă de a da țereî generațiunii luminate și patriotice pentru mărirea neamului românesc, far conducător de lumină și progres“.

Acest toast, atât de bine cugetat, face multă onóre simpaticului

d. I. D. Ioaniu, pentru care a și fost resplătit prin nenumărate aplause.

d. *Nicu N. Albu*, prefectul județului, într'un toast substanțial închinat pentru congresiști, în aplausele tuturor termină: „mulți au fost chemați, dar puțini aleși.“

d. *Dim Cicropid* pentru d. prefect și primar; d. *Ficșinescu* pentru armată; d. *Nicolau* (Ploesci) pentru presa română în general și cea didactică în special; d. *Ioan*, reprezentantul presei, pentru congres; d. *Grigorcea* pentru președinte; d. *Major Dimitriu* pentru țară și patrie; d. *G. Simionescu* pentru unirea, înfrățirea și solidaritatea membrilor congresiștilor, pentru autoritățile locale mulțumind pentru concursul bine voitor dat, pentru armată, școală și biserică și pentru țaranul român, care a făcut cu sângele seu independența țerei și contribue la toate nevoile ei; d-ua *Zulnia C. Isăcescu* (Piatra N.) într'un toast plin de sentemente, de vervă și de gândire închină pentru d. *Tache Ionescu*, cel întâi în țară, la noi care a reușit să pue bazele reformei învățămintului.

G. Nicolau (Piatra N.) mulțumesc cetățenilor și autorităților de concursul dat în numele comitetului de recepțiune.

S'a mai ridicat încă câte-va toasturi, declarându-se banchetul închis la orele 9, când membrii congresului au plecat la gară, însoțiți de comisiunea de recepțiune, ducând de sigur cu dinșii cele mai plăcute impresiuni despre petrecerea lor timp de trei zile în orașul nostru.

Cu toate pedicile, ce s'au ivit în calea ținerii acestui congres, nimic nu a descurajat pe congresiști, urmând calea înainte, cu cugetul împăcat, că aduc modestul lor obol în lupta grozavă a luminei contra întunerecului, contribuind pe cât puterile le-au permis la propoșirea culturală a națiunei.

G. Simionescu
